

HETI SZEMLE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	
Egy évre — — — — —	6 korona — fillér
Félévre — — — — —	3 „ —
Negyedévre — — — — —	1 „ 50 „
Tanítóknak és kézműiparosoknak egy évre 4 korona	
Egyes szám ára 20 fillér.	

Felelős szerkesztő
RÁTHORY ENDRE.

A lap kiadója:
A „PÁZMÁNY-SAJTÓ”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések stb. a „Pázmány sajtó” címére küldendők, (Iskolaköz 3. sz.)
Hirdetések jutányos árban vételnek fel.

Nyitár sora 40 fillér.

A lap megjelenik minden szerdán.

A legutóbbi két vasárnapon ellentétes érzelmek fogták el a hívőket a székesegyházban. Az utóbbin az öröm érzete tölté be a sziveket, az előbbin a bánat. Most hálaadás szállt az égbe, előbb pedig könyörgés a beteg volt főpásztorért, kinek első és utolsó körlevelét sirva hallgatták sokan a hívek közül. De a bánatot öröm váltotta fel, hogy a rövid idő alatt kétszer árvaságra jutott egyházmegye ismét főpásztort nyert.

A hívők zsuffolásig töltötték meg a székesegyházat.

Az ünnepélyes szent misét *Hehelein* Károly praelátus-kanonok, prépost-plébános tartotta.

Mise után szent beszéd volt, melyet *Csókás* Vidor dr. segédlelkész mondott. Beszédének azon részét, melyben az örvendezés és hálaadás okát s a püspöki méltóság nagyságát fejtegeti, itt közöljük; ebből eléggé megérthető az ünnep jelentősége, s azért mi csak röviden szóltunk róla:

Elhangzott az ünnepélyes *Te Deum*, melylyel a jóságos Istennek hálát mondtunk, hogy nekünk jó atyát, gondos pásztort, böles tanítót és kegyes előljárót adott. Mert a püspök atya, — mi pedig az ő gyermekei vagyunk; a püspök pásztor — mi pedig az ő nyája, a püspök tanító — s mi tanítványai; a püspök előljáró — s mi vagyunk az ő alattvalói.

Nagy az örömünk s már most szeretnénk felkiáltani: „Elevanini portae” — nyiljanak meg a kapuk. Nyiljanak meg a székesegyház kapui, hogy bevonuljon a jó atya, a gondos pásztor, a böles tanító, a kegyes előljáró. Hangozzék az „Eccce sacerdos magnus” „Ime a nagy főpap...” mert valóban nagy főpapot nyert a szatmári egyházmegye, midőn a jó Isten kegyelme, az apostoli király kinevezése s a római szent-szék megerősítése *Boromisza Tibor* drt. állította annak élére.

Fáj ugyan a szívünk a miatt, hogy Mayer Béla püspök oly rövid ideig volt főpásztorunk; nem is láthattuk meg, csak kiváló erényeinek hire s könnyekig megható pásztorlevelé jutott el hozzánk; de vigasztal az, hogy ismét Kalocsáról kaptunk főpásztort Mayer Béla püspök hivatali s rangutódját ott — és itt.

Őt püspököt nevezett ki egyszerre a király. Négy rövid idő alatt elfoglalta a helyét, csak a miénk nem foglallhatta el s így tovább kellett nélkülöznünk egy jó atyának, gondos pásztornak, kegyes előljárónak jelenlétét. De megkönyörült rajtunk az Úr; mint azokon az éhezőkön, kikről a mai evangéliumban szó van, kikről mondá: „Szánom a sereget, mert ime már harmadnapja vannak velem s nincs mit enniök.” Szánom a sereget, mert ime nincs pásztoruk. Az Úr ezen jóságért örömteljes szívből kell hálát adnunk. Igen.

„Had zengjen elötte a hála dana,
Hadd zengjen a zsoldár drága dala.”

Hogy örömünk okat jobban megértsük, fontoljuk meg, mi a püspök, mily nagy az ő méltósága.

A püspökök az apostolok utódai. Mily nagy dicsőség ez. A világiak büszkének leszarmazásukra. Minél meszszebb tudják kimutatni családfájukat, annál nagyobb dicsőségnek tartják. A püspökök, leginkább pedig a római püspök az apostoli időkig mutatja ki leszarmazását. Midőn a keresztény hitközségek száma napról napra nőtt s az apostolok maguk nem viselhették mindegyiknek gondját, másokat helyeztek a hitközségek élére, kiket püspökké és papokká szenteltek, azon meghagyással, hogy ők ismét másokat szenteljenek fel.

Ezek követték a meghagyást s így szakadatlan láncolatban jöttek egymás után a püspökök. Tudjuk, hogy a szmirnai egyház püspökét sz. Polykárpot sz. János tette meg püspöknek, Kelemt sz. Péter, Titust és Timotheust sz. Pál; ki azt mondja, hogy a Szentlélek rendelte a püspököket, hogy az egyházat kormányozzák. (Ap. es. 20. 28)

Hivataluk gyakorlatában alá vannak ugyan vetve a római pápának, de a felszentelésben nyert rendi hatalom teljesen egyenlő a római pápáéval. Azért is tisztelendő testvéreknek szólítja őket a pápa.

A püspöknek az egész anyaszentegyház kormányzatában van része, a mennyiben az általános gyűléseken hivatalánál fogva megjelenhetnek s szavazhat, úgy a hit dolgai felett, mint az egész anyaszentegyházra kötelező törvények hozatalánál.

A saját egyházmegyéjében pedig ő a legfőbb hatalom. Ha a papok a magas káptalannal együtt zsinatra gyülnének össze, nem hozhatnának érvényes határozatot a püspök akarata ellen. Az egyházmegyében alá van vetve neki minden, de ő nincs alávetve senkinek csak az érseknek, primásnak és a római pápának tartozik felelősséggel.

E nagyméltóság kétségkívül nagy teher is, még az angyali vállaknak is félelmetes teher. Azért az egyház azoktól, kiket e magas pozícióra helyez, előhaladottabb kort, mély tudományt és szent életet követel. Csak az utolsó itélet napján fog kitűnni — mondá egy híres férfiú — mily nehéz teher a püspöki pásztorbot s a püspöki gyűrű.

Mert ne gondoljuk, hogy csak az alattvalóktól kéri számon az itélet napján a jó Isten, hogy mint engedelmeskedtek. Nem. Az előljáróknak is számot kell adniok, mint kormányoztak. S ha rosszul, akkor utól éri őket az Isten büntetése. Ha igazságtalanok voltak s ez igazságtalanságukkal alattvalókat elkeserítették s azok ezen keserűségükben bünt követtek el, abban nekik is részük van, idegen bünbe estek s az alattvalókkal együtt bünhödnek. Az Isten igazságosan ítél, nemesak a szegény embert bünteti, de a nagyot, a hatalmást is.

A püspöknek kell örködnie a felett, hogy egyházmegyéjében a szent hit sértetlenül megőriztessék. Egyházi férfiakkal nem szabad könyvet kiadniok az ő jóváhagyása nélkül. Prédikálnia is csak annak szabad, kinek ő megengedi. Ő ad hatalmat a kizsemeteknek, hogy a teológiát tanítsák; ellenőrzi a növendékpapok nevelését.

Isteni törvénynél fogva egyedül ő szolgáltatja ki az egyházi rend és bérmálás szentségét. Az egyházi rend szentségét soha sem adhatja fel egyszerű áldozópap; a bérmálást pedig csak nagyon kivételes esetben a pápa különös engedélye folytán. A pap csak gyermekeket ad a keresztség által az egyháznak, atyákat, papokat adni nem áll hatalmában. A pap nem teremthet papot. Meddőn hal meg s vele meghal egyháza is. Mint Japánban, hol vértanuságra kész papok voltak, de nem voltak püspökök s így a virágzásnak indult kereszténység elenyészett. Közölhetetlen hatalom az egyházi rend kiszolgáltatása. Már a kereszténység első századaiban, midőn szent Athanáz ellen azon panaszt emelték az arianusok, hogy Ischyras pap kelyhét összerőrtte, az alexendriai zsinaton egybegyűltek, azzal utasíták vissza e vádat, hogy Ischyras nem is volt pap, mivel őt Koluthus szentelte

Joó László

óra- és ékszer-üzletét

folyó évi május hó
1-én a Gilyén József
ur házába, a Szlavik
Zsigmond ur üzlete
mellé

helyeztem át.

fel ki nem püspök, hanem csak egyszerű áldozópap, azért sem Ischyra, sem a többiek kiket Koluthus felszentelt nem papok, hanem világiak. Szépen mondja Lakordaire is: „Egyesüljön bár Európa vagy az egész világ valamennyi uralkodója, hogy valakit pappá tegyenek, nem fognak egyebet nevetéses, méltóságnélküli emebrnél fölmutatni.“

Emberi törvény pedig ezen kiváltságokat tartotta fenn számára; ő kenheti fel a királyokat és császárokat; egyedül ő szenteli meg ünnepélyes módon a templomokat; ő szenteli meg az oltárkövet és kelyhet; ő áldja meg az apátokat és apátnókat, ő szenteli meg a betegek és a hitujoncok olaját nagyessőtörtökön. Ez utóbbi annyira az ő kiváltságuk, hogy a legtöbb theologus úgy tartja, hogy még a pápa sem bizhat még egyszerű papot az olajak megszentelésével, hanem csak arra adhat engedélyt, hogy a püspök által megszentelt olajjal szolgáltatassák ki a bérmálás szentségét.

A püspök ügyel fel s határozza meg egyházmegyéjében az istentiszteletek rendjét, meglátogatja s megvizsgálja a plébániákat, templomokat, azok felszerelését stb.

Törvényt hozhat úgy az egyházmegyei zsinaton, mint azon kívül, mely törvény minden alattvalójára kötelező, csak ne ellenkezzék az az általános egyházi törvényvel. Felmentést adhat böjt alól különféle házassági akadályok stb. alól különösen az ugynevezett 5 évi joghatóságnál fogva olyan felmentéseket is adhat, minőket a római pápa. A püspök ad joghatóságot a papoknak a gyóntatásra. Ő emel újabb, vagy szüntet meg régibb plébániákat.

A püspök kápolnát emelhet magának a palotában, hogy ott misézzék. Van hordozható oltára, melyen a világ bármely részében misézhetik, nem kell, hogy az illető hely püspökétől engedélye legyen, hogy a szobájában misézhessek.

A püspöki méltóságot jelzi a szentelés szertartása, melylyel az áldozópap püspökké kenetik. Máraniceai első egyetemes zsinat így rendelkezik:

„Illő, hogy a püspök a tartomány valamennyi püspöke által szenteltessék; ha ez azonban nagy nehézséggel járna, legalább három püspök végezze a szentelést.“ Ezen utóbbi szokás mai napig érvényben van nem ugyan azért, mintha a nélkül nem volna érvényes a szentelés hanem, hogy ünnepélyesebb legyen, az érvényességhez egy is elégséges. A fölszentelendőnek nemesak kezei, hanem feje is megkenetik krizmával s pedig dusan; azért fehér kendőt kötnek feje köré, mint a megsebzett harcosnak. A felszentelő ezen ígéret mondja: „Legyen fejed felkenve és felszentelve mennyei áldással a püspöki méltóságra. Ezen szent kenés szálljon dus áradatban fejére, csepegjen ajkaira s terjedjen ki egész testére, hogy Szentlelked ereje betöltse bensejét s körülárnyékozza külsejét. Legyen a gazdag hit állhatatosságában, a szeretet tisztaságában a béke derűjében stb.“ Azon jelvények, melyeket a szentelésnél átadnak, ugyancsak a püspöki méltóságot tüntetik fel, ezek: a mellkereszt, selyem dalmatika és tunicella, keztyű, gyűrű, püspöksüveg, pásztorbot, harisnya és cipő. Ezen jelvények illetik a püspököt s együtt egyedül csak őt.

Nagy tehát a püspök méltósága s e méltóság megfelelő hódolatot követel. A püspököt minden alattvalója részéről legyen az kiesiny vagy nagy, egyházi vagy világi, férfi

vagy nő; gyermek vagy felnőtt, szóval bárki részéről kéz-esók illeti meg. Ép úgy mint más előljárót kalapemeléssel vagy meghajlással tisztelünk, ép úgy kell a püspöknek kézesók által megadni az őt megillető tiszteletet. Mivel a püspök atya, legyünk jó gyermekei, mivel böles tanító, hallgassuk intéseit, mivel gondos pásztor kövessük őt, mivel kegyes előljáró, legyünk parancsainak engedelmes teljesítői.

Hogy majdan ha eljő a pásztorok pásztor, lelkeink püspöke Jézus Krisztus azt mondhassa földi pásztorunk: „Ime a kiket reám bízál azok közül egy sem veszett el.“ S vele együtt leborulva fogadjuk az Atyának és Fiának és Szentléleknek áldását egy boldog örök életre. Amen.

Egy pusztuló templom körül.

Szmik Antal, okleveles mérnök Budapesten, „Adalékok Felsőbánya szab. kir. bányaváros monográfiájához“ címen egy vas-kos művet adott ki. Huszonnégy évi anyaggyűjtésnek, kutatásnak és fáradságnak gyümölese ez a mű, a melynek minden egyes sorából kiolvasható szerzőnek szülőföldje iránt érzett meleg szeretete és azon forró óhajta, hogy a városnak jövője legyen ép oly szép, dicső és virágzó, mint volt a multja, a mikor Felsőbánya Szatmárral és Nagyával együtt jelentékeny szerepet játszott a megye történetében és messze földön híres volt arany és ezüst bányászatáról.

Azonban sajnos, nem mindenben adóztatunk dicsérettel szerzőnek. De mielőtt errerátérnék, talán nem lesz érdektelen művének fejezetéből, Felsőbánya történetéből, néhány tanulságos adatot megemlíteni.

Kitűnik szerző fejtegetéseiből, hogy a XVI. század végén a mai állapotoktól eltérőleg a Felsőbányával szomszédos falvak lakossága tősgyökeres magyar volt s az oláhság alig szerepelt. Egy peres ügy eldöntésére a környékbeli községekből megalakított bizottság tagjai között még a híres Laczfaluból is a következő nevek szerepelnek: Thoma Pintye, Kurta Gergely, Ludas Miklós, Fodor Dénes, Czep László és Gergely István.

A vagyon és értékviszonyok 1600-ban például ilyenek voltak: 4 tulok 32 frt., 1 tehén 2 bornyival 12 frt. 1638-ban a városi számadások között nagyon sok érdekes tétel van: ügyvédnek 20 frt., a szolgának egy ködmön 2 frt 75 kr., a város részére 2 disznó 8 frt. a kővári kapitánynak ajándékba 2 arany = 7 frt., a kapitány itt lévén egy bornyut Dánieltől 2 frt. 25 d., 6 juhot 75 d., kassai asszonyok itt lévén kelt el 2 tyuk 28 d.

A városnak különböző céljainak elérésére az illetékes tényezők jóindulatának megnyerésére ajándékokat kellett adnia: 1643 és 44-ben 1...2. a fejedelemnek (erdélyi) 10 arany, püspök urnak 2 rókabőr... 8. az udvarbírónak 123 frt. Máskor Rákóczy fejedelemnek ajándékoztak 27 tallért, a „hop-mesternek“ 10 tallért.

Még a 17. század végén 1696-ban is boszorkány perekkel kellett a városnak foglalkoznia. A nép dühének a tanács ellen nem állhatván Stenczel Márton feleségét mint boszorkányt megégették. A szerencsétlen asszonyt a férje megsíratta, mire a nép követelte, hogy ezt is halálra ítéljék, a tanács engedett s ő is a máglyán halt meg.

A magánbányászok bányatársulatokat alakítottak s a megalakuláskor alapítóleveleket állítottak ki, a melyekben figyelemre-

méltó a szigor, amelylyel a káromkodás ellen fellépnek. A 18. század végén határozatban mondják ki, hogy a bányába való bemene-telkor és kijövetelkor könyörgést kell mondani.

De elég ennyi. Most áttérek azon igazságtalan és érthetetlen vádra, a melyet Szmik Antal a felsőbányai róm. kath. templommal kapcsolatban hoz fel.

Könyvének II. fejezetében főképen az egyházak történetéről ír. Miután a) alatt megemlékezett a református egyházzól, amely Felsőbányán két századdal később keletkezett mint a kath. egyház, és jelenleg csak 689 hívőt számlál, míg a kath. egyház 2484-et a gör. kath. 1247-et, b) alatt megemlékezik a róm. kath. egyházzól is. Itt a 250. oldalon a templomról ezt írja: „Az ugy arányaiban, mint részleteiben kiváló templom már csaknem kezdettől fogva nem részesült a kellő gondozásban... stb... Történetek ugyan többször is nagyobb arányu javítási és helyreállítási munkálatok, ezek azonban a templom szomorú helyzetén nem változtattak, mert minden a pusztulás jeleit viseli magán és nem lehet eléggé csodálni, de egyszersmind sajnálni is azt a közönyt, a melylyel az illetékes és hivatott egyének a templom sorsa iránt viseltetnek.“

Nem lehet eléggé csodálni, hogy hogyan lehet ilyen igazságtalan és alaptalan vádat megköczkáztatni olyan férfiúnak, akinek lehetett elég alkalm meggyőződni ezen vádnak épen az ellenkezőjéről.

A felsőbányai templom a piaetéren egészen nyíltan, szabadon áll; alacsony házak között teljesen védtelenül mered égnék 53 méter magas, karesu tornyaival és nagyarányu építkezésével; és e zord időjárásu hegyvidéken, a Gutin és Rozsály tövén, egész éven át ki van téve az idő viszontagságainak, esőnek, hónak, viharoknak; és mégis teljesen jó karban van, különösen gondozott állapotban, — és soha senki sem tesz kifogást a templom gondozása ellen, ellenkezőleg mindenki a dicséret és elismerés hangján szól róla. Gróf Majláth Gusztáv, erdélyi püspök, városunkon keresztül Kapnikbányára utazván a bérmálás szentségének kiosztása végett kijelentette, hogy ő szívesen elfogadná a templomot kathedrálisának, a mit bizonyára nem mondott volna, ha itt egy romlásnak és pusztulásnak induló templomot talált volna. Régebben, a 80-as években, az illetékes tényezők hibáján kívül a nem kellő gondal készített tetőzet átázása miatt a falfestmények egy két helyen felismerhetetlenekké lettek ugyan, de azok nem annyira becses és hirneves alkotások, hogy századokra kellene őket megőrizni és egészen más falfestményekkel ne lehetne helyettesíteni.

Megmarad hát a kérdés hogy honnan vette szerző az ő adatait? Ujra és újra felteszem magamnak a kérdést, de feleletet nem tudok.

Mintha halottam volna, egészen bizonyosan azonban nem állítom, hogy egy megszvevidéki ellenzéki ujság hozott volna ilyen vádat. Vagy talán szerző gondolta azt, hogy egy napi hatásra számító, minden áron ellenzékiekieskedő, és mindenben hibát kereső és találó ujságba ír? Előbbi esetben nem esodálkoznám, mert még a harmad, negyed rangu ujságok is hivatva érzik magukat, hogy kioktassák a pápai államtitkárt, a birodalmi kancellárt, Bismarcot, Goluchhovszkyt és bámulatos hidegvérrel irjanak az algeczi-rászi konferenciáról, az európai és a világ-

politika esélyeiről, diplomáciánk jövő feladatairól; — a megvetés és kicsinylés hangján irnak az ellenfél bámult és lángeszű vezéreiről, mialatt a dicséret legfelső fokán emlékeznek meg a maguk embereiről, még a legméltatlanabbakról is; minden ügyet túlzófokban kiszínezve adnak elő, minél súlyosabb szavakkal dobálóznak, és maguk sem veszik komolyan azt a mit mondanak. De Szmik Antal könyve nem muló, hanem maradandó hatásra számít, nem a napi sajtó terméke, hanem évtizedekre szóló alkotás. Szmik Antal történetíró, és nem ujságíró.

De még így sem foglalkoznám Szmik Antal vádjával, ha tudnám, hogy nagybecsű műve, mint érdemi, eléri a második kiadást is, mert hogy ebben kijavítaná hibáját, egy pillanatig sem kételkedem.

A felsőbányai plébánia történeti évkönyvében pedig könnyen lehet e vád ellen védekezni.

A hideg dermesztő őszi szél felkapja az elsárgult, száraz faleveleket és viszi, sodorja magával nem tudva, hol fogja azokat elejteni és mit fog velük eltemetni. Szerző is egy vádat emelt nem törődve azzal, hogy ha az igaz lenne, kit és mit temetne maga alá.

Kertész Pál.

H I R E K.

Diszoklevél átadás. A múlt nap adta át egy küldöttség Farkas Jenő felsőbányai polgármester vezetése alatt gróf *Andrássy Gyula*, gróf *Apponyi Albert*, *Darányi Ignác* és *Kossuth Ferencz* minisztereknek Felsőbánya város diszpolgári oklevelét. A miniszterekhez a polgármester mondott üdvözlő beszédet. A küldöttek igen szíves fogadtatásban részesültek. Ezután tisztelt dr. *Wekerle Sándor* miniszterelnöknél, ki a városnak már régi diszpolgára és orsz. képviselője is volt.

Személyi hir. *Kádár Ambrus* dr. prae-látus-kanonok a múlt pénteken reggel egészségi okokból fürdőkurára a bikszádi fürdőbe utazott.

Uj házfőnök és plébános. *Schweighoffer János* a múlt évben választott meg a kegyesrendiek nagykáptalanja által a nagykárolyi ház főnökének és a plébánia adminisztrátorának. A nagykárolyiak igen szerették, s most az egész város őszintén sajnálja, hogy lemondott állásáról. Helye már be is van töltve *Tietz Antal* dr. budapesti kegyesrendi tanár személyében. Az új házfőnök tudományos képzettségű ember, mint teológiai író is ismeretes. — A máramarosszigeti ház főnöke ismét *Keller János* lett.

Postafőtiszt. A kereskedelmi miniszter *Rörhlich Károly* posta és távirdatisztet, ki városunkban hivatalos ügyekben gyakran megfordul, a telefonhálózat építésvezetőségénél posta és távirdafőtisztnek nevezte ki.

Bizottsági elnök. A honvédelmi miniszter a városunkban működő vegyes felülvizsgáló bizottság helyettes elnökségével *Kőrösmezey Antal* városi főjegyzőt bizta meg.

Albírói kinevezés. Ő felsége a király dr. *Kosztka Imre* abaujszántói járásbírói aljegyzőt az ungvári kir. járásbíróshoz albírónak nevezte ki.

Hymen. *Nahóczky Miklós*, ér. mihályfalvai vasúti hivatalnok, e hó 11-én esküdött örök hűséget Nagykarolyban *Kálnay Gyula* vasúti főraktárnok leányának, *Ilonkának*. Az esketési szertartást *Rády József* kegyesrendi tanár végezte, ki igen szép beszédet intézett az új párhoz. — *Venczel Engelbert* es. és

kir. élmezési főhadnagy a múlt szombaton vezette oltárhoz Ungváron dr. *Brujmann Béla* küzkórházi osztályvezető főorvos leányát, *Erzsikét*. — *Kobina Vilmos* es. és kir. főhadnagy tegnap esküdött örök hűséget *Réthy Saroltának* Ungváron.

Egyházmegyei hir. *Kursinszky Zsigmond* paposi lelkészé neveztetett ki *Kompasz Antal* segédlelkész Kálmándról Vinnára, *Rokk István* Mezőpetriből Tiszaujlakra helyeztetett át. Az ujmisések közül *Kőrösi Károly* Kálmándra, *Kirchmájer Ferencz* Szerednyére küldetett segédlelkészül.

Aljegyzők helyettesítése. *Nagy Sándor* megyei I. aljegyző nyugdíjaztatásának ügye jogerőre emelkedvén, a főispán helyettesítésképen *Mangu Béla* II., *Kerekes Zsigmond* III., *Kozma Gerő* IV., és *Madarassy István* V. aljegyzőket fokozatosan előléptette, s az így megüresedett V. aljegyzői állásra *Kende Péter* közigazgatási gyakornokot helyettesítette.

Gyászhir. Részvétel vettük a következő gyászjelentést: *Hauzer László* a maga és rokonai nevében mély fájdalommal, de Istennek szent akaratában megnyugvó lélekkel tudatja, hogy neje *Hauzer Lászlóné* szül. *Wolkenberg Erzsébet*, életének 53-ik évében, boldog házasságának 33-ik évében, miután az anyaszentegyház szentségeiben példás buzgósággal részesült, rövid betegség után f. hó 9-én est 11 órakor jó lelkét vissza adta Teremtőjének. A megboldogultnak temetése f. hó 11-én délután 5 órakor lesz a Tompa-utca 18-ik számú háztól, lelkének üdvösségeért pedig a szent misét folyó hó 12-én reggeli 7 órakor a székesegyházban mutatják be a Mindenhatónak. Szatmár-Németi, 1906. július 10-én, Az örök világosság fényeskedjék neki!

Kincstári orvos. A földmivelési miniszter dr. *Katona Zoltán* turkevei magánorvost *Bustyaházára* kincstári erdészeti orvosnak nevezte ki.

Szerkesztőváltozás. *Komáromy Zoltán* dr., a Szatmárnémeti című lap felelős szerkesztője megvált a szerkesztés gondjaitól s helyét dr. *Havas Miklós* ügyvéd foglalta el. *Komáromy* dr. a lapnak ezután főszerkesztője lesz.

Pénztárosnő. Amáv. elnök-igazgató-sága *Rusz Erzsikét*, *Rusz József* nyug. budapesti máv. főnök és ellenőr leányát a helybeli vasúti állomáshoz pénztárosnőnek nevezte ki.

Gyászhir. *Bartha György* berei földbirtokos 63 éves korában hosszas szenvedés után elhalt. — Özv. *Nagy Elekné*, szül. *Papp Veronika* Nagykarolyban 32 éves korában elhalt. — *Langer Karolina*, Felsőbánya város nyugalmazott tanítónője 83 éves korában e hó 14-én Nagybanján elhalt. — *Péterffy Lajos*, kereskedelemügyi miniszteri tanácsos és neje szül. *Szentpály Agnes* Gábor nevű 13 éves fia e hó 11-én délelőtt 10 órakor Halmiban elhalt. A gyászeset egész Ugocsában általános részvétet keltett.

A vállaji ujmisés. Múlt vasárnap (jul. 15.) mutatta be *Vilmos* Endre ujmisés először az ujszövetség vérnélküli áldozatát szülőhelyén, Vállajon. Apostolok foszlásának ünnepe volt; Vállajon is Krisztusnak új tanítványa kezdte meg fönséges hivatását, hogy elmenve ő is, mint hajdan a szent apostolok, hirdesse az Ur örök ígét. Kora reggeltől gyűltek az ismerősök, hogy tanui lehessenek a lélekemelő ünnepnek. A plébánián gyülekezett a papság. Innen indult ki 10 órakor a fényes menet, a mely az ujmi-

sés a templomba kísérte. Krisztus új papja remegve intormálta a Veni Sanctet, majd megkezdte a szent áldozatot fényes segédlettel. A manuductori tisztet a falu nagyérdemű plébánosa, *Matlaskovszky Miklós*, töltötte be. Oh mily megható volt hallani, amikor először hangzott el az ujmisés ajkáról a magasztaló Glória. Evangélium után *Szabó Lajos*, szakaszi káplán, lépett a szószékre. Szól a papi hatalom magasztosságáról, üdvözli új paptársát és kéri, hogy imádkozzék egyházunkért és annak szorongatott fejéért, imádkozzék apostoli királyunkért és szeretett magyar hazánkért, imádkozzék szüleis és rokonaiért, de ne feledkezzék meg azokról sem, akik eljöttek az ő örömnepére. Az ünnepély fényét nagyban emelte a környékbeli tanítók szép éneke. A szent áldozat után áldást osztott az ujmisés a hívők megszámlálhatatlan seregének. Majd társasbéd következett. A derék szülők a reménység zöld ágaival diszitett és kellemesen fölékesített színben rendezték a majdnem 200 teritékű ebédet. A nagyszámu rokonságon kívül jelen volt a környék lelkészsege és növénydékapsága. Ott volt dr. *Jordán Károly* apát szaniszlói plébános, *Matlaskovszky Miklós*, *Hrabovszky István* mérki, *Moldován Endre* fényi, *Rónai I.* esanálói plébános, jelen volt az ujmisés egykori tanára, *Fásztusz Elek*, és még igen sokan; jelen voltak nagyszámban tanítói, képviselve volt a vidék a környék előkelősége, hölgyek és urak egyaránt. Ebéd alatt a tárogató buskeserves hangja ringatta a lelkeket a múlt idők dicső fényében a feledhetetlen kuruekor emlékei föléledtek az érző keblekben. Szébbnél-szebb pohárköszöntők hangzottak el. Először az ujmisés élteti a Szentséges Atyát, a magyar királyt és édes hazánkat, felszentelő püspökét, *Kohl* Medárdot, a manuductort és ünnepi szónokot. Majd a manuductor ad atyai tanácsokat új paptársának, hogy mi módon haladjon az áldozat és lemondás tövises útján, a sok keserűséggel, de kevés örömmel járó papi pályán. Harmadiknak dr. *Jordán Károly* apát üdvözli szívélyes szeretettel az egyház új harczósát. Erre *Fásztusz Elek* tanár is köszönti az ujmisést; hálát ad az isteni Gondviselésnek, hogy Nagykaroly vidékén oly bőven osztogatja a papi hivatás nagykegyelmét, és élteti a jó szülőket, akik fiokat a papi pályára nevelték. A jelenlevő tanítók nevében *Szepacher Ferencz*, esanálói tanító, szólal föl és kéri az ujmisés szeretetét a tanítók iránt, hogy pap és tanító egyetértéssel, karöltve munkálhassa a nép üdvét. *Rónai* plébános az igazi papi erényekre hívja föl az ujmisés figyelmét. Erre *Fásztusz Elek* újból föláll, mert nem bírja szívébe rejtteni azt az örömet amelyet a szerető tanárnak a példás tanítvány előhaladása ezen az örömnapon okoz. *Szabó Lajos* az igazi szeretettet, a testvéri ölelkezést hirdeti. Legvégére marad a mérki plébánosnak *Hrabovszky* üdvözlője, amelyet a gyülekezet hangos tapsa szakított félbe. Ebéd után megindult a vig szórakozás; a vendégek lassanként elszéledtek, de lelkükbe a szép nap kedves emléke mélyen belevésődött.

Birtokvétel. *Domahidy Sándor* domahidi lakos megvásárolta *Kreiter Pál* és neje *Herman Anna* nagymajtényi lakosok birtokát százezer koronáért.

Uj pénzüintézet. Fehérgyarmaton egy új pénzüintézet van alakulóban. Címe „Fehérgyarmati és vidéki Segélyező Szövetkezet“ lesz. Alaptőkéje százezer koronában van megállapítva.

A munkácsi egyházmegyéből. *Firczák* Gyula püspök az ungvári papárva leány intézet igazgatójává az ebbeli tisztségéről lemondott *Kaminszky* Géza helyére *Melles* Gyula tanítóképezdei tanárt, — az Erzsébet-leányárház igazgatójává dr. *Mikita* Sándor kanonokot, főnöknővé *Volosin* Olgát, — a papfitápi intézet főnökévé *Gebé* Péter gimn. hit-tanárt, — a papnevelő intézet prefektusává pedig *Novák* István áldozópapot nevezte ki.

A kigyei sz. Egyed kápolna mankói. A „Heti Szemle“ f. évi 34-ik számában Bodnár Béla emlékeiből egyet, — mást közöl Nagykárolyról és vidékéről s ott szó van a kigyei kápolnáról is. A dolog azonban nem felel meg mindenben az igazságnak és valóságnak. Tény az, hogy a sz. Egyed kápolnában régi idő óta 2 mankó volt. Hogy azok hogyan kerültek oda, azt senki sem tudja, mert erre adatot hiába keresünk. Katona plébános ugyan sok jegyzetet hagyott hátra „pro memoria“ címen, de sehol sem emlékszik meg azokról a mankókról. Hogy valami csodálatos gyógyulás történt, az lehetséges, de biztosan nem állíthatjuk, mert biztos adataink nincsenek. Lehetséges az is, hogy valaki meggyógyult betegségéből egészen természetes uton-módon, de a gyógyulást sz. Egyed közbenjárásának tulajdonította s azért emlékül a kápolnába tette a mankóit. Ez utóbbi vélemény még elfogadhatóbb, mert alig képzelhető, hogyha tényleg csodás gyógyulás történt volna, azt valaki, pl. az illetőnek plébánosa föl nem jegyezte volna. Annak a csodának nagyobb híre lett volna. De hogy Katona plébános a mankókat kiparancsolta volna, az semmiképpen sem felel meg a valóságnak, mert a két mankó még most is a kápolnában van, nem ugyan az oltár előtt, ahol azokat Bodnár Béla látta, hanem a bejárat fölött függenek kereszt alakban. Igaz, hogy egy ideig a két munkó már nem volt látható, mert a sz. Egyed kép háta mögötti mélyedésben voltak elhelyezve, amint azt olvashatjuk Brázay János jelenlegi mező-petrii plébános „Emléklapok a mező-petrii község és r. k. plebánia történetéből“ című könyvében a 199-ik oldalon. *Lehetséges*, hogy Katona plébános helyezte oda a mankókat és ha ezt tette, bizonyára meg volt annak az oka. *Lehetséges*, hogy a nép azokat a mankókat valami rendkívüli tiszteletben részesítette, mint valami ereklyét, Katona plébános pedig ezt nem akarta megengedni, mivel nem volt semmi adata azok eredetére nézve s attól félt, hogy a nép majd babonára használja azokat a mankókat, miután a népnél bizony amint eléggé tapasztalhatjuk, a tisztelet is sokszor tulságba megy, valóságos babonává fejlődik. S ha Katona plébános a mankókat ezért helyeztette el az oltár elől, nagyon helyesen cselekedett, mert nem szabad megengedni, hogy a népben a babonára való hajlam még jobban lábrakapjon, sőt arra kell törekednünk, hogy a tiszteletet mindinkább méltóvá tegyük. A nép sokszor annyira megy a tiszteletben, hogy még nagyon helyesen gondolkodó katolikusok is nevetségesnek találják a dolgot s azért a szentek, a szentképek tiszteletétől elidegenednek, más vallás-uk pedig megerősödnek azon téves fölfogásban, hogy mi katolikusok a szenteket s a szentképeket imádjuk. Amily dicséretes és szép s a józan észnek és gondolkodásnak megfelelő dolog a szentek s a szentképek tisztelete, ép oly káros a tulzás. Omne quod est nimium, vertitur in vitium. A Bodnár Béla följegyzéseiből is láthatjuk azt, hogy nem minden igaz, amit irnak, de másrésről lát-

hatjuk azt, hogy milyen nagy szolgálatot tesznek az egyháznak s a késő utókornak azok, akik a nevezetesebb eseményeket, melyeknek igazságáról személyesen meggyőződtek vagy melyekre pontos adataik vannak, följegyzik. Milyen jó volna most pl. ha azokra a mankókra vonatkozólag pontos, hiteles tanuk által is hitelesített adataink volnának. De ilyenek nem lévén, csak azt mondhatjuk, hogy minden, amit arról irtak vagy még irnak, ez időszert csak hypothesisek. Lehet, hogy később ezekre vonatkozólag pontos adatokat fognak találni. Adja Isten! *)

Köszönetnyilvánítás. Mindazon szíves, jó ismerősöknek és barátoknak, akik feledhetetlen jó feleségem betegsége és halála alkalmából részvéteikkel és szeretetükkel az én nagy bánatomat enyhíteni szívesek voltak, hálás köszönetet mondok. Hauzer László és rokonsága.

Kirándulás a cirkusz előadására. Felsőbányáról a jövő szombaton, e hó 21-én nagyobb társaság készül városunkba megnézni Buffaló Bill előadásait. Ha elegendő számú jelentkező lesz, a vasúttársaság külön vonatot fog a kirándulók rendelkezésére bocsátani, hogy még az nap visszautazhassanak.

Számvevőségek visszaállítása. Tudvalevő dolog, hogy a megyei számvevőségek meg lettek szüntetve, s a pénzkezelés a kir. adóhivatalok hatáskörébe utaltatott. A kormány most a számvevőségek visszaállításának eszméjével foglalkozik, a pénzkezelés azonban továbbra is az adóhivatalok kezében marad, csupán a számvevőségek vonatnak vissza a megyék hatáskörébe. Ennek a törvénynek az lesz az eredménye, hogy, ha az alispán valamely pénzösszeget kiutal és az illető számfejtő közeg ellenjegyzzi, az adópénztár még miniszteri rendeletre sem tagadhatná meg a kifizetést.

Egy kis rendet kérünk. Rendkívül sok panaszra ad okot, ugyszólván türhetetlen az az állapot, hogy a vásártérre nincsen bejárás a hídfőnél. Aki be akar jutni, vagy kénytelen keresztülmászni a korláton, vagy fel kell kerülnie egészen a gőzmalomig, már pedig akár egyik, akár másik, kivált sáros időben, nagyon, de nagyon kellemetlen. Pláne uri nők átmászni nem tudván, térdig érő sárban kénytelenek sokszor végig ezubukkolni, tönkretenni ruhájukat, lábbelijöket, sőt kitenni magokat annak a veszedelemnek, hogy egy kis tüdőgyuladással kedveskedik nekik a hatóság bölcse. Miután hiszszük, hogy csak a véletlennek köszönheti városunk nagy közönsége ezt a vesszőfuttatást és meg vagyunk győződve az illetékes körök előzékeny voltáról, bátrak vagyunk tisztelettel kérni, hogy ezen az állapoton minél hamarabb segíteni méltóztassanak, hogy mi is, a vásárolni vágyó publikum is kedvezőbb benyomást alkothasson magának a hatóság közvegek udvariasága felől annyival inkább, mikor az ellenkezőre semmi ok sincsen.

Tilos a gyűrűviselés. Az eperjesi egyházmegye főpásztora eltiltotta a papságot a gyűrű viselésétől. Ezen rendelkezésének indokolásában azt mondja, hogy az egyh. törvény a papi ruházat viselését, mint kollárét és a talaris ruhát büntetés terhe alatt rendeli el, míg a gyűrű viselését szigorúan tilja. Kivéve mégis azokat, akik erre hivataluknál,

*) Mi a Bodnár Béla emlékeinek teljes hitelességet nem tulajdonítottunk. Miként előre bocsátottuk, csak azért közöljük, mert érdekes régiségek. Azért ha valahol rektifikációra szorulnak, szívesen adunk helyet. Szerk.

kitüntetési rangjuknál, vagy más különös kiváltságuknál fogva jogosítva vannak. Sajnálattal tapasztalja azonban az egyh. főhatóság, hogy ezen tilalmat főleg a fiatal papok nem tartják meg. A görög egyház ősi fegyelme megengedi a papjelölteknek, hogy felszentelésük előtt érvényes házasságot köthessenek, az ezt megelőző jegyváltáskor pedig gyűrűt cserélhessenek és ebből kifolyólag a gyűrűt a szándékolt házasság ünnepies megkötéséig viselhessék. De a papjelöltek ezen joga, illetve a gyűrűviselés indoka a megkötött házasság és a szent rendek felvétele után megszűnik s ekkor már az egyh. törvényeknek megfelelőleg a gyűrűt le kell tenni.

Tűzvész. A mult szerdán délután 5 órakor Nagymihályon kigyuladt gróf *Sztáray* Sándor kastélya tőzsomszedságában levő iroda helyiség tetőzete. A tűz a kastélyt is erősen fenyegette, de a kivonult tűzoltóságnak sikerült megmenteni. Az irodahelyiség és a mellette levő tisztilakások azonban leégtek. A mentési munkálatokban tevékeny részt vett báró *Vécsey* László sárközujlaki nagybirtokos, ki éppen akkor időzött sógoránál, gróf *Sztáray*nál.

Bérlet. Sternberg Dénes nagykárolyi lakos 12 évre bérevelte évi 12 ezer koronáért Nagy László nagykárolyi birtokát a szeszgyárral együtt.

Háromemeletes palota. Városunk ismét egy monumentális épülettel fog gazdagodni a közel jövőben. *Fogarassy* Sándor mérnök a Rákóczy utca 26. szám alatt levő telkén egy háromemeletes palotát épít, melynek lakosztályai bére lesznek kiadva. A tervek már készen vannak, a megvalósítás is mihamarabb várható.

Érclelet Beregben. Bereghatárszeg (Nagyrosztoka) határában nagymennyiségű ezüstöt, sőt aranyat tartalmazó pyritre akadtak. A próbafurások eszközlése iránt a kellő lépéseket megtették.

A cirkusz érkezése. Néhány nap óta egy nagyon érdekes idegen, *John M. Burke* őrnagy tartózkodik városunkban, ki régi barátja és képviselője Buffalo Billnek és kinek jelenléte jelzi az egész Buffalo Bill csoport megérkezését, mely társaság itten éppen úgy, mint máshol, előadásokat fog tartani. Részletes programok fognak majd annak idején kibocsátatni, és egyelőre csak annyit jelzünk, hogy a csoport érkezése három teljes vasuti vonat igényel 50 vagonnal, 800 embert és 500 lovat foglal magában. Innen láthatjuk, milyen kolosszális ez a társaság. Már magában véve a vonat megérkezése és a társaság kiszállása is rendkívül érdekes dolog, mert alkalmunk nyílik látni, hogy hányféle népfaj, ugymint indiánusok, japánok, kozákok, kaukázusiak, arabok, néger, amerikai katonák, angol lovas katonák, tűzerek, dzsidások, amerikaiak és Cowboyok (amerikai csordások) stb. van képviselve.

A színügy Nagykárolyban. A képviselőtestület kebeléből alakult színügyi bizottság a mult nap ülést tartott. Kopeczek mérnök színházi tervét elfogadta és a kivételre a pályázatot kiírta. Elhatározta a bizottság, hogy a színház-építéshez 10.000 korona államsegély iránt a kormányhoz kérvényt intéz: végül a Strósz-féle telken levő épületnek lebontását elrendelte.

Külön vonat. Értesítjük a t. utazó közönséget, hogy „Buffalo Bill Wild West“ című vállalatnak f. hó 21-én tartandó előadásai alkalmából, amellettt hogy a városból a vásártérig sűrűbb helyi meneteket fogunk

járatni, a szatmárhegyi és erdői cirkus látogatók érdekében egy külön vonatot fogunk K.-Erdődig közlekedtetni, mely 2-ik (esti) előadás befejezte után körülbelül fél 11 órakor fog a vásártérről indulni. — A Szatmár—erdői h. é. v. üzletkezelősége.

Vizbefult katona. A mult esütörtökön ismét egy katona fult vízbe a katonai uszodánál. Vas István őrmesternek, ki a ruhatárnál volt alkalmazásban, az az ötlete támadt, hogy egy másik bajtársával keresztül uszsa a Szamost. Csakugyan neki vágtak, habár szigorúan meg volt tiltva, hogy a nyílt vízbe nem szabad menni. Mindkettő tudott uszni egy kicsit, de meglehetősen gyenge uszók voltak. Nem felel meg tehát a valóságnak a városban elterjedt azon hír, hogy a vizbefult katona uszómeister volt. Mikor már közel voltak a tulsó parthoz, Vas István kimerült és társához segítségért kiáltott. Ez meg is próbálta kimenteni, de maga is elveszítette erejét és saját életéért volt kénytelen küzdeni az árral. S mindezt a haláltusát a uszodánál a mentésre kirendelt katonák közül neki sem vette észre. Két gimnáziumi tanuló, névszerint Heinrich Béla és Steinberger látván a veszélyt, csolnakba ültek és utánok eveztek de akkorra már Vas István eltűnt a víz alatt, így csak a másik katonát sikerült kimenteniök. A hatóság a katona uszodát további rendelkezésig bezáratta.

Gyanus tüzeset. Nagykárolyban pénteken egy és két óra között kigyuladt Magyar Mihály magánzó gencs-utcai nádas fedelű háza. A keletkező tüzet azonban özv. Fiók Antalné észrevette és a tűzilármájára összereseglett emberek a veszedelmet még keletkezésében elfojtották. A rendőri nyomozat megállapította, hogy a tüzet gyújtogatás okozta. Érdekes, hogy ez a ház a mult héten is kigyuladt és a rendőrség akkor is gyújtogatást állapított meg.

Pályázati hirdetés borgazdasági tanfolyamokról lelkészek és tanítók részére. Borászati szempontból kiváló fontossággal bíró községekben alkalmazott lelkészek és néptanítók részére a budafoki m. kir. pinceszemesi tanfolyamról két hétre terjedő borkészítési tanfolyamok rendezését határozta el a nagyméltóságú Földmívelésügyi Minister Ur. Az első ilyen tanfolyam folyó évi augusztus hó 22.-étől bezárólag szeptember hó 4.-éig fog megtartatni. E tanfolyamra csak oly lelkészek és néptanítók vehetők fel, akik tekintet nélkül arra, vajjon állami, községi, vagy felekezeti iskolánál vannak alkalmazva, olyan hegyvidéki községben működnek, hol a lakosság kizárólagos, vagy fő kereseti forrását a szőlőművelés képezi. A tanfolyamra felvett lelkészek és néptanítók utiköltségeik s a lakás és élelmezési költségek fedezésére az egész két heti tanfolyam tartamára egyenkint 70 azaz hetven korona általánynak kapnak, mely összeg a tanfolyam első napján szabályszerű nyugtákra a tanfolyam vezetője által fog az illetőknek kifizettetni. Azok a néptanítók, kik ezen a tanfolyamon részt venni óhajtanak, egy koronás bélyeggel ellátott kérvényeiket, amelyekben a folyamodó életkora, nyelvismerete, tényleges alkalmaztatása, szőlő és borgazdaság terén esetleg történt eddigi működése is feltüntetendő s ezen körülmény közvetlen hatósága által is igazolandó s ha esetleg a 4 hetes szőlő és borgazdasági tanítói tanfolyamon részt vett, az erről nyert bizonyítvány is csatolandó, az illetékes kir. tanfelügyelő útján a lelkészeknek pedig egyházi főhatóságuk útján legkésőbb folyó évi július hó

25-éig ahhoz a szőlészeti és borászati felügyelőhöz nyujtsák be (illetőleg vincellériszkolai igazgatóságához), akinek kerületében működnek.

Malomtulajdonosok figyelmébe. Több oldalról érkezett panasz folytán szóvá kell tennünk azokat az abnormis állapotokat, melyek lábrakaptak a helybeli malmoknál. A tulajdonosok szekerüket küldenek ki a piacra, hol megbizottaik felvállalják az örölni való terményeket, biztosítják az átadót, kinek az örni valója sürgős, hogy még azon a napon készen haza szállítják házához. Rendszerint várhatja napokon keresztül, természetesen addig kénytelen a drága bolti árhoz folyamodni. Mikor aztán végre valahára megérkezik, amit átadott, rendkívül nagy meglepetéssel kell tapasztalnia, hogy ugyancsak alaposan megvan dézsmálva. Történt olyan eset, hogy az átadott tengeri helyett korpa ment vissza, tengeri csak a tetején volt. Meg vagyunk győződve, hogy a tulajdonosok ezekről a visszaélésekről mitsem tudnak, hiszen szántsándékkal nem akarnak kárt csinálni magoknak és lejáratni megbizhatóságukat a közönség előtt; hanem a széthordásra olyan egyéneket alkalmaznak akik az ő bizalmukkal olyan egyéneket alkalmaznak, akik az ő bizalmukkal visszaélnék. Figyelmeztetjük tehát a tulajdonosokat, hogy ezeken az állapotokon igyekezzenek segíteni, mert aki egyszer egy malomban így jár, másodsor bizonyára nem küldi oda a terményét. Mi pedig kérjük a nagy közönséget, hogy a hasonló eseteket hozzájuk tudomásunkra, mert ha figyelmeztetés dacára sem orvosoltatnának a bajok, kénytelenek volnánk az illető tulajdonosok ellen keményebben fellépni, még akkor is, ha talán bukásukat vonná maga után,

Tolvaj cigány. Lába János józsefházi cigánynak a tolvajság volt főkeresetforrása, ami a keze ügyébe akadt, nem is hagyta ott. A minap szerencsét próbált városunkban és csakugyan sikerült neki elespíni egy arany gyűrőt Néhma Ferencz ékszerüzletéből. Egy esendőr azonban a piacon szemtetet a cigányra, s miután még eddig nem voltak ismeretségben, kíváncsi lett a dádéra. Csakhamar kiderült, hogy notorius tolvaj, így aztán a szükséges elbánásban részesült érdeme szerint.

Leszurt katona. Szombaton este mulatság volt az ujmajorban. Ott volt Tamján János honvédlövés is, ki a legényekkel szóváltásba keveredett. Dulakodás közben az egyik legény valószínűleg Belász András kocsis egy konyhakéssel szíven szurta. Azonnal meghalt. Ugy Belászt, mint Kajtár István napszámot, kit szintén gyanu terhel, letartóztatták, Tagadják, hogy a gyilkosságot ők követék volna el.

A társa lőtte le. Nagy Ferencz erdőőr volt gróf Károlyi István érkörtvélyesi birtokán. Az őrizetere bizott fát azonban ő maga dézsmálta legjobban. Ezt már régi idő óta tapasztalja Ávrám Tódor nevű kollégája, meg is fenyegette több ízben, hogy fel fogja jelenteni. A mult nap újabb esemény történt, mire Ávrám puskáját vállára emelve megindult a községbe, hogy hűtlen társát feljelentse. Nagy Ferencz azonban nesztét vette a dolognak és lesbe állott. Közvetlen közelből hátbalötte társát, ki azonnal elesett, de ismét felkapaszkodott és fegyverét Nagy Ferenczre sötötte. Nagy Ferencz ismét lőtt és Ávrám halva rogyott össze. A gyilkos erdőőr bevonszolta áldozatát a sűrűbe, azu-

tán jelentést tett a esendőrségnél hogy társa pár napja eltűnt. A esendőrök átkutatták az erdőt, meg is találták a hullát. Az őrmester előtt igen gyanusnak tűnt fel Nagy Ferencz viselkedése, s egyenesen őt fogta vallatóra, ki kezdetben mindent tagadott, deutóbb beismerte bűnét. Most itt várja jól megérdemelt büntetését a kir. ügyész fogházában.

Illetékek behajtása. Az illetékhátralékoknak július 15-ig a helybeli m. kir. adóhivatalnál leendő befizetése lett elrendelve, miről az adóköteleseket azzal értesíti a főszámvevő hogy a határidőn túl az illeték hátralékok a legszigorubb végrehajtás alkalmazásával fognak behajtatni.

Eladó borkészleteket nagymennyiségben tart nyilván a Szatmármegyei Gazdasági Egylet titkári hivatala (Szatmár, Verbőci-utca 5.), ugyanott minta üvegek is rendelkezésre állanak.

A Buffaló Bill's Wild West And Congres of Rough Riders társaságnak Szatmáron 1906. július 21-én szombaton délután fél három és este 8 órakor tartandó előadásaira, előjegyzések páholyülésekre, és 5 koronás számozott ülőhelyekre elfogadtatnak Lővy Miksa könyvkereskedésében. Elővételi illeték 40 fillér.

Tisztelettel értesitem a nagyerdemű közönséget, hogy a remington írógép képviselőjét Szatmár vármegye és Szatmár város területére átvettem és az írógépet, valamint az ahhoz szükséges kellékeket eredeti árban szállítom; az írógép üzletében megtekinthető: kívánatra készséggel bemutatthatom. Lővy Miksa könyvkereskedése Szatmár.

Olvasóink szives figyelmébe ajánljuk Vuja János cipőkereskedését, hol ezideig a legjobb és legtartósabb cipők vannak raktáron.

Egy jó házból való fiu tanulóul felvétetik Lővy Miksa könyvkereskedésében.

Ha kávé, tea teremne nálunk! akkor sem lehetne többfélét látni, mint Néhma Lajos József kávébehozatali üzletében Szatmár, Kazinczy-utca 16. sz. (A ref. főgimn. végével szemben.) Egyedül ott kapható közvetlen Hollandia kikötő városaiból szállított 25-féle legtisztább, fősleges, valódi, jó ízű kávé. 1 kiló 1 frt. 10 krtól fölfelé a legfinomabbig, amely mentve van fűszer, petróleum, pácolt és füstölt halak kellemetlen rosz szagaitól. Rum- és teakülönlegességek és mindennap friss pörkölt kávé kapható. — Telefon szám 117.

„Pázmány-sajtó“ (Püspöki nyomda) Szatmár.

Augusztus hóban

NYILIK MEG

Grünfeld Testvérek

férfi-, női- és gyermekecipő áruháza

KAZINCZY-UTCZA

Wallon-féle ház.

!! Legolesőbb bevásárlási forrás !!

Az alábbi **elsőrangú** czégeket a bevásárlásoknál és megrendeléseknél mélyen tisztelt olvasóinknak különös figyelmébe ajánljuk.

A tavaszi és nyári idényre angol gyapju- szövetek megérkeztek.

KLEIN ÉS TÁRSA polgári és egyenruha szabók, SZATMÁR

182.

Magas foku denaturált szesz 1 l. 56 fl. Pormentesítő olaj 1 l. 80 fl.

OLCSÓBB MINT BÁRHOL!

Győry Károly üveg porcellán kereskedése Szatmár, Deák-tér.

Üveg, tükör, porcellán lámpa, evőeszközök, patent befőttes üvegek fémszárral. Képkerekek (secesios, antik, és barok rációk) a legtartósab mosható aranyozással. Épület üvegezéseket vidéken is elvállalok. Nagyobb bevásárlásoknál tetemes engedményt adok.

Tisztelettel

Győry Károly.

Csillár petroleum 1 l. 44 fillér. — — — — — Piroleum 1 l. 48 fillér.

184

NÉHMA FERENCZ órás- ékszerész és látszerész üzlete Deák-tér 27. Szatmár, (Vécsey-ház.)

Jó László elhalálása folytán egyedüli keresztény ékszerész.

Megbízható kiszolgálás! Pontos javítás!

Csakis fémjelzett arany- és ezüst áruk.

Fali- és zsebórák 2 évi jótállással.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

183.

Kocsi tulajdonos urak figyelmébe!

BENYÓ ANDOR kocsigyártó

Szatmár, Kossuth Lajos-utca 12. (Régi kisváros háza).

Uj kocsikat raktáron tart, ócskákat becsereél, lagozásért és posztóért jótállást vállal.

Automobilok és triciklik.

Baba-kocsik és hinta-lovak.

Óriási nagy választék újdonságokból, mely egyedül csak a

„SZATMÁRI BAZÁR“-ban,

Kazinczy-utca 10. sz. a. kaphatók, a legegyszerűbbtől a legizlésesebbig.

Mindenféle kigondolható játék-, díszmü-, rövid- és nürinbergi-, aczél-, tajték-, üveg-, porcellán- és öntvény-árak jutányos árak mellett vásárolhatók

Kályhák az őszi idényre már megérkeztek. **Kályhák**

BLATNICZKY ISTVÁN

„Szatmári bazárja“-ban

Kazinczy-utca 10. sz. SZATMÁR, Kazinczy-utca 10. sz.

185.

SBABOTT ÁRAK!

Óriási választék francia babákban.

Kitűnő asztali ó-bor 1 liter 32 kr.

Jégbe hűtött Dréher sör.

FÓGEL KÁROLY

fűszer-, bor-, tea-rum- és osemegé különlegességek üzlete Deák-tér 4. sz. SZATMÁR, Főposta épület.

Kapellusz Testvérek Ikkögyárosok különleges likőrel.

Ratafia, Jarzebnika, Derenlowka, Kuntuszowka, Litweska, stb. főraktára.

Kávékban nagy választék. 1 kiló 1 frt 10 kt.-tól feljebb. 5 kiló vételnél franco küldöm. — Nagyterjedelmű árjegyzékem kívánatra megküldöm.

Fógel Károly.

Eredeti töltésben Schätz J. tápmalátásöre a legjelesebb egyetemi tanáraink által van ajánlva mint legtáplálabb. — — — — — 1 üveg ára 18 kr.

Kitűnő asztali újbor 1 liter 30 kr.

175

Szatmár legolcsóbb áruháza!

Van szerencsém a n. é. hölgyközönséget értesíteni, hogy

tavaszi újdonságaim női divatcikkokban nagy mennyiségben és **dusválasztékban** megérkeztek. Egyben értesitem, hogy aki pénz akar megtakarítani, annak saját érdeke, hogy **újonnan felszerelt raktáramat** felkeresse, hol **valódi angol costime** és **blouz kelmék**, **tiszta gyapju szövetek**, **finom sima camgarn**, valamint **schottisch** és **koczkás ruha-kelmék** mellett kaphatók.

1 m. 120 cm. széles valódi angol gyapjuszövet csak 47 krajczár.

Továbbá mosó árúkbán, u. m. kardonok, dealinek, sefir se'ymek, sifonok és vásznak, valamint férfi- és női fehérneműek túlhalmozott raktár miatt gyári árakban, de még azon atul is szolgálom.

Ajánlom a legmelegebben felelősség mellett a mindenre használható híres „Lilliom“, „Bácskal“, valamint „Lövy Lajos“-féle vásznaimat, melyekről köszönő leveleket is felmutathatok.

Egyetlen czélom, hogy mindenki meg győződjék arról hogy

LÖVY LAJOS Deák-tér 9. sz. Szatmár legolcsóbb áruháza.

139.

Szatmár legolcsóbb áruháza!

Kávé, tea, rum és czukorka különlegességek áruháza.

Vidéki 5 kgramos postai megrendeléseket bérmentve szállítok.

direokt Hollandi kikötő városból szállított 25 féle valódi és legtisztább főlséges jóízű

Telefon 117.

!!Mindennap friss pörkölt kávé!!

Telefon 117.

KÁVÉ

kizárólag

NÉHMA Lajos József kávé behozatali üzletében

Kazinczy-u. 16. SZATMÁR. Kazinczy-u. 16 kilója 1 frt 10-től fölfelé a legfinomabbig, mely mentve van fűszer-, festék, petroleum, száz meg száz ily erős és rossz illatú áruszagtól. Árjegyzéket kívánatra azonnal bárkinek küldök.

155

A ki igazán finom, kényelmes, elegáns és tartós honi gyártmányu lábbelit akar vásárolni, az bizalommal fordulhat

VUJA JÁNOS

-hoz, SZATMÁR, Deák-tér, (Keresztes András-féle ház) aki dusan felszerelt **czipő-raktárában** esakis **valódi finom bőrből**, a már is világhírű haza. gyárakban czipőket és csizmákat **nagyon is versenyképes árak** mellett hozza forgalomba és üzletéből **minden olcsóbb rendű készítményt a szokásos bőr és talp utánzatokat teljesen kiküszöbölte**, és a kinek árui esinosság dolgában is párját ritkítja

186.

Kivánatra bármilyen kivitelűczipők és csizmák mérték után is készülnek.

SZATMÁRNÉMETHI. CSAK EGY NAPRA.

Szombaton, július 21-én. A vásártéren. Két előadás.

KEZDETE DÉLUTÁN 2 ÓRAKOR ÉS ESTE 8 ÓRAKOR.

Bemenet délután 1 órától és este 7 órától kezdve. Az esti előadás semmiben sem különbözik a délutáni előadástól. Minden ülés vízmentes vászon által van védve.

BUFFALO BILL'S WILD WEST

A Congress of Rough Riders of the World

(a világ legmerészebb lovasai)

személyesen vezetetik és előadatik a híres

CODY W. F. ezredes, „Buffalo Bill“

által

==== visszavonhatatlan utolsó körutazása. — Búcsú utazása. ====

Soha vissza nem jönnek!

El ne mulassa senki ezen utolsó alkalmat, őket látni.

==== 3 különvonat. — 500 ló. — 800 ember. ====

A műsor naponta rövidítés nélkül teljességben adatik elő.

←→ **Naponta 2 előadás; minden időjárásnál.** →←

A világ egyedüli mutatványa, mely nem utánozható.

Egyetlen a maga nemében.

Az egész előkelő világ ennek eredetiségét és gyönyörűségét nyilvánosan elismerte.

Regényes kalandok az amerikai utászok idejéből.

A deadwoodi gyorsposta támadása; támadás egy kivándorlók csapatjára; cowboysok és cowgirls; multságok a „Bucking Bronchosokkal“, semmiképen meg nem szelidíthető lovak; vad lovak befogása a lasso által; az express ponnyok; a cowgirls négyese lóháton, egy gyarmatos kunyhó elégése.

100 vörösbőrű.

Egy csoport japán „Samurai“

==== modern és antik hadi gyakorlataikkal. ====

BUFFALO-BILL, a lovas-lövészet királya

csodálatos lövőgyakorlatait előadva egy vágató lovon.

==== Az összes sajtó, úgymint a nagy közönség meleg elismeréssel fogadta ====

a lovas harcosokat. az igazi óriásokat.

Az összes országok lovas hadagastyánainak gyakorlatai és katonai evolúciói.

The Congress of Rough Riders of the World.

Ez a legmerészebb lovasok egyesítése, összeállítva a Dél-Amerikai gauchosok, arabok, beduinok és rífekből, mexikói vaqueros és parasztokból, kubai hazafiak, cowboyok, amerikai indianok és félvad kozákokból, akik vad rettenetlenséggel adják elő gyakorlataikat.

A legmeghatóbb katonai dráma: A „LITTLE BIG HORN“ csata

egy meglátó, fölötté realisztikus képben adatik elő. amint a vadak Custernek csapatját támadják, aki hős védelmének dacára mégis megsemmisítettett. A katonai jelenet, melyben 800 Sioux-indián, csatárok, katonák és lovak részt vesznek. egy valóban fenséges apothéozist képez.

Custer utolsó elsáncolása és hős ellentállása.

A nagy arena egy sajátos villamos rendszer által nagyszerűen kivilágítatik.

Egyetlen egy jegy feljogosít az összes kihirdetett látványosságok megtekintésére.

Buffalo Bill helyárai: Első hely 2 korona. Számozott hely 4 korona.
Fenntartott hely 5 korona. Páholyülés 8 korona.
Egész páholy (6 személy részére) 48 korona.
Gyermekek 10 éven alul fél árat fizetnek.

Jegyek előre válthatók az 5 és 8 koronás helyekre délelőtt 9 órától az előadások napján **Lóvy Miksa könyvkereskedésében Szatmáron.**

